Czy jednooki może prowadzić samochód?

Kategoria: Komunikacja i Transport
Opublikowano: czwartek, 28, lipiec 2011 00:00
Grzegorz P. Kubalski
Odsłony: 44765

Tytułowe pytanie – wydawałoby się dość akademickie – kryje w sobie istotne problemy prawne, nad którymi musiał pochylić się Wojewódzki Sąd Administracyjny w Olsztynie wydając w dniu 7 lipca 2011 roku wyrok w sprawie o sygn. II SA/Ol 260/11.

Postępowanie dotyczyło skargi na decyzję SKO utrzymującą w mocy decyzję starosty o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami kategorii B w związku ze stwierdzeniem przeciwwskazań zdrowotnych polegających na jednooczności powiązanej z wadą oka lewego -2,75 dioptrii. Pierwotna decyzja starosty była wydana w początkach lipca 2010 roku.

W postępowaniu rozważane były zarówno aspekty proceduralne (w szczególności moc dowodowa orzeczenia lekarskiego i możliwość jego kwestionowania przez organy administracji), jak i merytoryczne. W niniejszym tekście będą nas interesować te drugie.

W skardze podniesiona została sprzeczność między prawem polskim, a prawem europejskim.

Załącznik III do dyrektywy nr 2006/126/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 roku w sprawie praw jazdy (przekształcenie) określa minimalne wymagania dotyczące fizycznej i psychicznej zdolności do kierowania pojazdami o napędzie silnikowym.

Wymagania te podzielone są na dwie grupy:

- w grupie 1 znajdują się kierowcy pojazdów kategorii A, A1, A2, AM, B, B1 i BE;
- w grupie 2 znajdują się kierowcy pojazdów kategorii C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 i D1E.

W odniesieniu do grupy 1 pkt 6.2 przewiduje, iż w osób ubiegających się o wydanie prawa jazdy lub o przedłużenie okresu jego ważności, u których występuje całkowita utrata możliwości widzenia na jedno oko, oraz u osób widzących wyłącznie za pomocą jednego oka (np. w przypadku diplopii), ostrość widzenia musi wynosić przynajmniej 0,5, w razie konieczności z zastosowaniem soczewek korekcyjnych. Właściwy organ medyczny musi poświadczyć, że dana osoba widzi tylko na jedno oko od wystarczająco długiego czasu, aby umożliwić dostosowanie, a poziome pole widzenia powinno wynosić przynajmniej 120 stopni, a jego rozszerzenie powinno wynosić przynajmniej 50 stopni na lewo i na prawo oraz 20 stopni w górę i w dół, przy czym w obrębie kąta 20 stopni od centrum nie powinny występować żadne wady.

Tymczasem rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 stycznia 2004 roku w sprawie badań lekarskich kierowców i osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami (Dz.U. Nr 2, poz. 15 z późn. zm.) w brzmieniu obowiązującym w dniu wydawania decyzji – dla kategorii A i A1 nie przewidywało możliwości wydania prawa jazdy osobie jednoocznej, zaś dla kategorii B, B1 i B+E dopuszczało (fakultatywnie) wydanie orzeczenia o braku przeciwwskazań do kierowania pojazdami, o ile spełnione zostaną następujące warunki:

- ostrość wzroku oka lepiej widzącego wynosi nie mniej niż 0,8 bez korekcji;
- od powstania jednooczności upłynęło co najmniej 12 miesięcy i badany ukończył 20 lat.

Osoba skarżąca nie spełniała pierwszego z warunków, co przesądziło o negatywnej ocenie lekarskiej

Phoca PDF

zdolności do prowadzenia pojazdów mechanicznych.

WSA w Olsztynie wskazał, iż „rzeczą będącą poza sporem jest to, że w takim przypadku, gdy przepisy prawa krajowego nie są dostosowane do prawa unijnego powinno być stosowane to drugie prawo. Zgodnie z art. 249 TWE i art. 91 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przepisy dyrektyw obowiązują bezpośrednio wobec braku ich implementacji. Natomiast Europejski Trybunał Sprawiedliwości (obecnie Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej) zasadę pierwszeństwa prawa wspólnotowego przed prawem krajowym wywiódł z założenia o istnieniu swoistego porządku prawnego utworzonego przez Wspólnotę Europejską, na rzecz którego to porządku, państwa członkowskie zrzekły się części swojej kompetencji. Zdaniem Trybunału, zgodnie z zasadą pierwszeństwa prawa unijnego, postanowienia Traktatu i bezpośrednio obowiązujące akty prawne wydane przez instytucje wspólnotowe, po ich wejściu w życie automatycznie wyłączają stosowanie sprzecznych z nimi aktów prawa krajowego. Wykluczają również przyjmowanie przez parlament państwa członkowskiego takich ustaw, które byłyby niezgodne z przepisami prawa Unii Europejskiej.” W rozważanym jednak przypadku nie dostrzeżono takiej niezgodności – przywołana dyrektywa w swoim pkt 5 przewiduje, że poszczególne państwa członkowskie mogą określić wymagania bardziej rygorystyczne niż te, które wynikają z przepisów wspólnotowych. W tej sytuacji wykluczenie korekty ostrości widzenia w oku widzącym nie stanowiło naruszenia przepisów dyrektywy.

Pozostawiało to jednak wątpliwość związaną z ewentualną dyskryminacją osób jednoocznych. W tej sytuacji jedną ze zmian, jakie przyniosło rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 kwietnia 2011 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie badań lekarskich kierowców i osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, było ustalenie nowych wymagań dotyczących dopuszczenia osób jednoocznych do prowadzenia pojazdów. Dalej dla kategorii A i A1 nie przewiduje się możliwości wydania prawa jazdy osobie jednoocznej, zaś dla kategorii B, B1 i B+E dopuszcza się (fakultatywnie) orzeczenie o braku przeciwwskazań do kierowania pojazdami, o ile spełnione zostaną następujące warunki:

- ostrość wzroku oka widzącego wynosi nie mniej niż 0,6 z korekcją (dopuszczalna korekcja w granicach: ±8,0 D);
- pole widzenia oka widzącego wynosi 80° od skroni i co najmniej 30° od nosa oraz w górę i w dół;
- od powstania jednooczności upłynęło co najmniej 12 miesięcy i badany ukończył 20 lat.

Warunki te są stosowane od dnia wejścia w życie rozporządzenia nowelizującego, tj. od dnia 29 czerwca 2011 roku.

Phoca PDF